

آبونه شرائطی : هر ر
ایچون سه لکی (۲۷۵)
آلتی آیلانی (۱۵۰)
غروشدن .

نسخه سی ۵ غروشدن
سه لکی ۵۲ نسخه در
اداره خانه آنقرمه حریت
اوتلی قارشوسنده کی
سوقاقده

اخطارات
آبونه بدلی یشتندرن
بسلکه موافق آنارمع المنوبه
قبول اولنور . درج ایدله
یازیلر اعاده اولنور

والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

باشن محرر
محمد قاسم

صاحب و مدیر
اشرف ادب

ادرس سیدبلنده آیر
• غروش کوندرملیدر
مکتوبلرک امضالری واضح
واوقواناقلی اولنسی و آتونه
صره نومروسی محتوی
بولنسی لازمدر
• مالک احبیه ایچون آتونه
اولانلرک آدرس لرینک
فرانزجو یازلنسی
• رجا اولنور
• یاز کوندرلنکی زمان نه
• دایر اولدینکی بیلدرنسی
• رجا اولنور

ایمغون اهدکم سبیل الرشاد

الرشاد

سیر ۱۳۳۰

جلد ۲۱

۱۱ تشرین ثانی ۱۳۳۸

جمعه اربابتی

۲ ربيع الاول ۱۳۴۱

عدد ۵۲۱

عون حقیقه سبیل الرشاد یکر می برنجی جلد به باشلا یور

ایک محتاج اولان بو خیریم اسلامده نشریات احرا بانه سینه دوامه
باشلا دی . سبیل رشادک اهمیت ، دشمنلرک مقصدی ، اسلامک بولنه
تجارت و تفرقه معروض قالدینی زمانلرده اللہک مسلمانلره کوستردیکی
خلاص وظفر بوللری دینلک دوندیکی ، کوجنک یشدیکی قدر
آکلادی ؛ اک مشکل و بحرانی زمانلرده ، یأس و فتوره دوشمسنیدن
قوزقولان ضعف قلب اصحابی عزم و ایمان ، عزت و شہامت آیتلرله
ارشاده چالیشدی ؛ آناتولینک مختلف ولایتلرنده طولاشه رق
رساله لرله ، بیانامه لرله ، موعظه لرله دعوائی ملیمک قدسیتی ،
مسلمانلره متحکم وظیفانی ایضاح ایتدی . الحاصل سبیل الرشاد
عهده سینه دوشن وظیفه ارشاد و ایقاطی ایفا خصوصنده الہن کان
غیرت و همی صرف اتمکدن اصلا کری طورمادی ؛ و نہایت ، جناب
حقه سیکرله شکرلر اولسون ، اوده بومسعود کونلری ادراک شرقه
مظہریتله کامیاب اولدی .

کتاب اللہک هر وسیله ایله ناطق اولدینی کی ، جناب خالق
ذوالجلال و عہدنده خلف ایتمز ، دین ازیلسینه یارديم ایدنلری مطلقا
نصرت الہیہ سینه مظہر قیلار .

اللہک دینی ، هر نقطه سندن سہارہ توحید سسلری یوکسکلن
وطن اسلامی مدافعه ایچون ماللری ، مسکینلری ، تجارتلری ،
عائیللری ، چوجقلری ، الحاصل هر شیلری بذل ایدن بو مجاہد ملت
ایچون ظفر اک طبعی برحق ایدی .

قهرمان ارومک ، خیریم بختیمزہ سو قولان بخان دشمنی
کاملای محو ایدرک آق دکر و مرج ساحلرینه اولدانی
سو مسعود زمانده ؛ ماعلی دورلرک قایانہ رق حریت و استقلال
رینک محزون اسلام کوللری یشوہ لر عرق ایلدیکی بوشرفی
؛ عظمت مہیتی ، تأثیرات شاملہ و نتائج آیتسی اعتبارله
اسلام و شرقی عالمده مہم بر دویم بڑی تشکیل ایدن بویوک بر آن
تاریخده ؛ بومعظم حادثات انقلابک جریان ایتدیکی قطعه نک
مرکزنده ؛ اک مشکل وضعیته رغما جہانی حیرتله دوشورن
بو خارق العاده قدرت و قابلیت کوسترن اصل وفداکار مللک آرمسندہ ؛
بومعظم حرکاتی احضار و اداره ایدن اہل حل و عقدک حکومت
قوردینی شومبارک یوردده باشلایان بو جلدیمزک آیت بویوک بر قیمت
بومسعی واردر . بر کون کلوب بالالرینک حصوله کتیردیکی
بومعظم انقلابی تدقیق و مطالعه ایدن آنسال آیت هیچ شہه یوق
بو کونک اهمیت بزدن دہازباده تقدیر ایدہ جکلر ، کندیلرینه تودیع
ایتمکله اک بویوک ذوق و شرف طویدیغمز بو ظفر حقیقہ لری اوزرندہ
درین درین تحسینلرہ ظالہ جقلردر .

بو حرب کہ اسلام ایچون حیات ، ثبات حزقی ایدی ؛ بومقدس
جہادہ اشتراکی مللک مادی ، معنوی بوتون قوتلری ایچون اک
بویوک بر وجیہ تلقی ایدن سبیل الرشاد ، درحال اسارت و اشغال
آلتنہ دوشن دارالخلافہ یی ترک ایدرک آناتولیہ کجیدی ، خدمتہ

بوتون كله جك نلار ، ير يوزنده موجود بوتون اسلام ملتري عبرت كوزلريله كورسونلر كه عزيم و ايمان نلر ، نه خارقه ار وجوده كتيرر ! عصرلردن بري اهل صليب مهاجمانه كوكس كرم بوملت ، الندن بوتون سلاحرلي آله رق ، مملكتك بوتون قابولري ضبط ايديله رك چپ چوره زنجيرله قوشاديلش اولديني حالده ينه اسارت حلقه سینه بوييني اوزاتمق ذاتني قبول ايتمه مش ، يالكز كو كسند صاقلاديني ، اوسته تترديكي ازلي و ابدى ايمانيله اورتميه آيتامش ؛ طوپلردن ، متراليوزلردن دها قوي ، زرهلردن ، بومبارلردن دها متين اولان بوايمان سلاحييله مجهز اوله رق جهاده كيريشمش ؛ آرزمانده هرشيئي تدارك ايتمش ، هيچ يوقدن بويوك بويوك واراقلر حصوله كتيرمش ، طاقت جهاني حيرتله دوشورن برظفر عظيم احرازينه موفق اولمشدر . بواويله بويوك بر نمونه امثالدر كه عددرلي برقاج يوز ميليووني بولان محكوم دينداسلريز ايچون بر لحظه كوز او كندن آيرمق كبارك اك مدهشيدر .

دساتير اسلاميه بي هر قومدن اي قاوريان واو كا توفيق حر كتمه هر ملتدن زياده صداقت و عزيم كوسترن تورك ، بوفداكار عنصر اسلام ايچون ذات و سارتي الله تحريم ايتمش و بوجاهد ملتي بين الاسلام اك بويوك شرف و رفعتله ممتاز اولمشدر . كوروليور كه (و جملنا كم شعوباً و قبائل تعارفوا ان اكرمكم عند الله اتقيكم) بويوران جناب خالق كريم اك متق اولديني ايچون بوملته بومكرميتي بخش ايتمشدر . بوكون اوچ ، درت يوز مليون اهل توحيدك محبوب قلوبي ، سرتاج مفخرتي و علمدار ذيشاني اولمق شرفي اويله هرملته نصيب اولور مظهر يتلردن دكلدر . ان شالله الى الابد ملتيز بوشرفه اولان استحقاقني كوستره جك ؛ جهاد ميدانلرنده ابراز ايتديكي بوشهامت و قدرتي عمران و مدنيت ساحه لرنده ده كوستر مهيه موفق اوله جق ؛ يالكز ماديات اوزرينه مبتني مدنيتلرك بشريته فلاكتدن باشنه برشي كتيرمديكني ، مدنيت حقيقيه نك آنجق ماديانه برابر معنوياني ده هم آهنگ طوتان مدنيت فاضله اسلاميه دن عبارت بولونديني اثبات ايد جكدر .

هيچ شبهه يوقدر كه اسلام ملتري نك اعصار اخيره ده مصاب اولدقلى فلاكتلر هب كندى مبادى و اساساتلرينه آرقه چويره رك ضلالت يوللريله صابلملى و يابانجي برطاقم ملتلك پشلىرينه طاقيلملى يوزندن اولمشدر . رفاه و سعادت ماديه ايله برابر اك بوكسك فضيلت اخلاقيه بي ده تأمين ايدن او اساسات عاليه دن اوزاقلاشدقجه نكبت يوز كوستر مش ، بو خصوصده ايلرى كيديله كجه انحطاط و فلاكت آلايلديكنه ترايد ايدوب طور مشدر . بنيه اجتماعيه نك اساسندمكى رصاندر كه بوقدر مصائب و فلاكتلره قارشى مقاومت قدرت و قابليتني

كوسترمش ، كريله مك و كوچولمكله برابر ينه بنيه اصليه بي انحلال تهلكه سندن مصون بولوندور مشدر . بوده آنجق بوهيئت اجتماعيه به مخصوص بر ميتردر كه بنيه اسليه سي بورصياستدن محروم ملتري ايچون بوقدر مصائبك اونده برينه كوكس كره بيلمه نك امكاني يوقدر .

شو حالده ملتك زهر و متفكرلرينه بوندن صوكرا توجه ايدم جك وظيفه ، بوقدر صاعلام اولان ، عصر لرجه دوام ايدن مهاجمانه رغبه يتيقه ميان بو بنيه اساسيه بي تحكيمه چالاشمق ؛ اك تهلكلى ، اك بحراني زمانلرد ده ملتك وحدت اجتماعيه و سياسي سني انحلالدن مصون و محفوظ بولوندوران بو اساسات اجتماعيه بي اك فياض بر صورتده تميه و ترصين ايتكدر .

زيرا موجوديت مملكت و ملتي استخلاص ايدم جك مستمر بر قدرتك آنجق هيئت اجتماعيه نك روخدن نبعان ايدن قضاياي اجتماعيه ايله مكون بر اداره سايه سنده ممكن اوله جفنى زمان و حادثات بزه بك رغبه بر صورتده كوستر مشدر . تقلياتدن حصوله كن انتباهلرك ، انتباهلردن حصوله كن قدرتلك مستمر و متبادى اولانلري آنجق بو سايه ده حصوله كلشدر . بناء عليه اللهك عنايتيله استقباله حاكم بولان قدرت مليه مركز نجايات مسعوده سني مستمر بر حاله قوي مملت رهبرلرينك و متفكرلرينك اك متحتم وظيفه لريدر .

بو نقطه نظر دن تدقيق ايديليرسه كورولور كه ملتك روح مشترك اصليسي و سجايي اساسيه سي ، اخلاق و اجتماعيات اسلاميه ويرديكي تربيه روحيه و سجيده دن باشقه برشي دكلدر . بناء عليه و مستقل بر ملت و حكومت حالده ياشامق ايچون بواساسات اجتماعيه به اعظمي درجه ده اهميت ويرمك ايجاب ايدر . مادام كه هيئت اجتماعيه مركز منسوب اولديني دين ميين ، صرف اخلاق و اعتقاديادن عبارت دكلدر . بوتون لوازم اجتماعيه و سياسي ايچون مؤسس اساسات و دساتيري ده محتوي بر مدنيت در ؛ شو حالده مدنيت ساحه سنده كي وجهه استقامتمزده معيندر . هيچ شبهه يوقدر كه تماميله فطري اولان ، تعاون ايتار ، يعنى ديكر كاملق اوزرينه مؤسس بولونان مدنيت اسلاميه من اويله (منفعت) اوزرينه تأسيس ايتمش و يا صنعي اوله رق تأسيس ايديلش ديكر مدنيتلره تصالب ايدم مز ، و امت وسطه اوله من طولاييسيله مدنيتمز منتهاي افراط و تفريط اولان مدنيتلرك وسطنده اخذ موقع ايلر . بناء عليه بو كونكي مفرط عكس العمل اجتماعيلرى حصوله كتيرن عوامل سينده ده هيئت اجتماعيه اسلاميه مزده نمادار اوله من .

ايشته هيئت اجتماعيه مركز شرائط حياتيه سني تقرير و تثبيت ايدر كن هرشيدن اول نظر دقت و اعتنايه آله جق نقطه اساسيه بودر .

دینک که ملتک حقیقی مثلارندن تشکل ایدن و (اطیعوالله واطیعوا الرسول واولی الامر منکم) دستور قرآنیسه توفیقاً منحصرأ مسلمان اولیای اموردن مرکب بولونان بویوک ملت مجلس عالیسی، ملتک احوال روحیه واجتماعیه سنه اویغون بر استقامت طوتمشدر. هیچ شبهه یوق که بو استقامتک هدف اصلیبی هیئت اجتماعیه مزک عصرلردن بری ابتا ایتیش اولدینی اساسات اسلامییه دائرہ سنده دولتک تقویه وتحکیمی درکه سیاسی ظفر قدر بو ظفر اجتماعینکده قیمت واهمیت مخصوصه سی واردر.

تشکیلات اساسیه قانوننده احکام شرعیه نک اجرایی دوش کفایتیه الان وتنظیم قلده حق قوانینک فقه شریفه، یعنی احکام جلیله اسلامییه ابتا ایده جگنی تقریر ایدن بویوک ملت مجلس عالیسی بو اساسی یالکیز کتابه یازمقه اکتفا ایتیمش، بالفعل لطیفهده باشلامشدر: بر طرفدن اسلامک منع ایتدیکی بعض منکرانی قالدیرمش، بعضیلرینده قالدیرمق اوزره لوایح قانونیه حاضرلامش، دیگر طرفندن ناسک وزمانک احتیاجاتنه اوفق مواد فقهیه نک تنظیم وتریبی ایچون (شورای افتا) نامیله پک مهم بر مؤسسه اسلامییه وجوده کتیرمش، بونک یانی باشنده (تدقیقات وتالیفات اسلامییه) نامیله برده اسلام آقاده میسی تشکیل ایتیش، تنظیماتک خرابلر جالنه کتیردیکی مدارس اسلامییه یان هر طرفده یکیدن احیا وتأسيس ایلشدر.

ایشته قهرمان اردومن جهاد میدانلرنده سونکوسیله صحیفه آفاقه ظفر داستانلری یازارکن ملتک اهل حل وعقدی ده بوراده بییان ملیتک تمللرخی تحکیم ایده جک بویله اسلامی آبدلر وجوده کتیرمشدر. آناتولیده انتشاره باشلادینی اوچ ییلدن بری هیچ بر دقیقه عزمه فتور کتیرمکسزین مجاهدات نشریه سنه دوام ایدن سیل الرشد، بوکون یکرمی برنجی جلدینه باشلارکن ملتک بویله هر ساعدهده مهم مهم ظفر لر استحصال ایتدیکی کورمکله غایه علوی به وصول خصوصنده کی عزم وایمانسک برقات دها آرتدیغی حس ایدیور.

یکرمنجی جلدک صوک نسخهلرینه شویله برکوز کزدیریلیرسه بویوک ملت مجلسنک وحکومتک وجوده کتیرمش اولدینی تشکیلات جدیده اسلامییه بوتون اهمیتیه درحال نظر دفته چاربار. بوکره حکومتک، شرعیه وکالت جلیله سنک بوتشکیلات حقنده احضار ایتیش

ماضیده ملتک چکدیکی اضطرابات اجتماعیه وسیاسیه هپ بو نقطه اساسیه نک اهمالی یوزندن اولمشدر. «تنظیمات» نامنه بنیه دولتهده اجرا ایدیلن بوتون عملیه لری، (اصلاحات) آدیله مملکته صوقولان بوتون نظامات ومؤسساتی تدقیق ایدیکیز، حصوله کتیرمش اولدقلری نتایج اجتماعیه وسیاسیه یی نظر اعتنایه آلکیز، کورده جکسکیز که مادی معنوی تخریباتدن باشقه هیچ بر صلاح حصوله کله مشدر. چونکه تشکیل اولنان مؤسسه لردن بکله نن غایه یی استحصال، وضع اولونان قانونلردن انتظار اولنان فائده یی تأمین ایچون اومؤسسات وقوانینک ملتک روحلردن، عقیده لردن، عنعناتلردن، الحاصل طرز تلقیلردن طوغمش اولسی الک اساسی شرطدر. هیچ بر زمان ملتک حسیات واعتقاداتی قانونلره دیکشدریله من. غریب متفکرلردن بری دییورکه: «برقومک مؤسسات وقوانینک تبدیلیله روحی تعدیل ایدیه جگنه اینامق الک بویوک خطادر. مؤسسات، برشکل داخلی به موافق کله بیلیمک خاصه سنه مالک، فقط اویله بر شکل وجوده کتیره بیلیمک ناقادر بر لباس تشکیل ایدر؛ وایشته بو سیدن بر قوم ایچون پک ایی اولان مؤسسات، دیگر قومه کوره غایت فنا ومنشوم اوله بیلیر.»

ایشته، سفرای اجنبیه یه قارشی «سز یالکیز سوفلوراک ایدیکیز، صفحه ده کی دوللری بز پک کوزل اویشارز [۱]». دییه و: «بز دایما آوروپایه مراجعت ایدرز. محتاج اولدیغمز اصلاحاتی بز کوستره ن اودر. اصلاحاتمک الکالی وموفقیتیه نتیجه لیمسی آوروپایه بورجلوز [۲]». قفاسنی طاشیان ذواتک وامثالک مملکته خارجدن کتیردیکی قوانین ومؤسسات ایل بر عصر قدر بوجالایان حکومت عثمانیه، الک نهایت ملتک حریتی، استقلال، سلطنتی، خلافتی، الحاصل هر شئی اجنبیلره فدا ایتدیکی برزمانده، بیک مشکلات ومزاحمه رغماً رصانت ومناات اجتماعیه سنی محافظه یه قدرتیاب اولان بویوک ملتیز کندی روحندن بر مجلس طوغورمش ومقدراتنه بالذات وضع بد ایدرک جهان خارقه لر کوسترمش، باشنده کیلر طرفندن اجنبیلره فدا ایدیلن هر شئی قورتارمه یه موفق اولمشدر. برطرفدن موجودیت سیاسی سنی تأمین ایله اوغراشیرکن دیگر طرفدن موجودیت اجتماعیه سنی ده تحکیم وترصینه باشلامش وبو سایه ده مهم مهم اثرلر حصوله کتیرمه یه موفق اولمشدر.

[۱] بو سوزلری عیناً سوبله یی فؤاد باشادر.

[۲] بولرده رشید باشانک سوزلیدر.

اولدینی اسباب موجب لایحه سی، صوکره بویوک ملت مجلسنده جریان ایدن مذاکراته متعدد اعضای کرام طرفدن بسط ایدیلن بیانات بک اعلا کوسترکه، کرک حکومت، کرک مجلس بوتشکیلات اساسیه بک بویوک اهمیت ویرمکده در. مجلس عالینک حالت روحیه اسلامیه بی کوسترمک اعتباریه بویوک بر قیمت مخصوصه بی حائز اولان بومذاکراتی عیناً بوتون انظار ملت نشر ایتمه سبیل الرشاد اک متحتم بر وظیفه تلقی ایتمشدر. ملت، کدیشی ابدی ذلت و اسارتدن قورتاران، بویوک بر ظفر وسعاده ایصال ایدن وکیللرینک اساسات اسلامیه ناصل بر اهمیت مخصوصه عطف ایتدکلرینی کورملی وافتخار ایتلیدر.

فی الحقیقه حکومتک و مجلسک بوتشکیلات اسلامیه ساحه سنده کی حرکتی جداً بک مهمدر، عادتا بر انقلابدر. شمدی به قدر افتا صلاحیتی بر شخصه عائد ایدی. اودات ناصیل اکلاسه، علمنه، سویه سنه کوره بر قولی ترجیح ایدر؛ بعضیلری ده مسائل مهمه ده حکومتک، پادشاهک، یاخود حاکم فرقه نک تأثیری آلتنده قالمقدن قورتوله مازدی. حال بوکه اصحاب کرام بیله مسائل مهمه حقنده فتوی ویردکلری زمان یکدیگریله استشاره ایدرلر، قرأندن وحیدشدن استنباط احکام خصوصنده اک بویوک اعتنا واهتامی کوسترلردی. مشورت اساساً اک مهم دساتیر اسلامیه دندر.

ایشته بویوک ملت مجلسی و حکومتی بودستوره توفیقاً افتا صلاحیتقه درشورای فتهایه تودیع ایدیور. بو (شورای افتا) اسلام فقهاسنندن، یعنی اسلام حقوقشناسلرندن تشکل ایده جک، احکام جلیله اسلامیه بی ناسک و عصرک احتیاجانه کوره تقریر و تثبیت ایده جکدر. یوقسه، شمدی به قدر اولدینی کبی، علی افتدی فتاواسنندن، یاخود فتاوا ی هندیه دن و سائرذن مسئله یازه جق، ومثلاً اوراده بوله مادقلرینه «بو، اوله ماز» جوابی ویردجک برهیئت دکلددر. بوهیئت، بوتون مذاهب فقهای اسلامیه بی نظر تدقیق و مطالعه به آله جق؛ قانون اسلامی اولان فقه جلیلمزک ناسک، زمانک احتیاجانه کوره تجلی وانکشافنی، تعبیردیگرله، ازمنه وامکنه نک، احوال وعاداتک تغییریه یکیدن یکی به تحدت ایدن شتون وحدائک فقه اسلامی به جهت تطبیقی تأمینه یکانه واسطه اوله جق برهیئت عالیه در. چونکه شرائط حیاتی، هر آن تجدد ایدیور، وبونک نتیجه سی اولمق اوزره معاملات ناسده متهادی صورتده تحول ایدوب

طوریور. اکر قوانین طبیعی دأثره سنده متهادی تحول ایتمکده اولان معاملات بشریه بی تنظیم ومعاملات ناسک احکام شرعیه دأثره سنده جریانی تأمین ایده بیلمک ایچون بوتون حادثات جدیده نک عناصرینی فقهیمزک اعم الحائنه مدینه سنه عرض ایتمز، بونلری اصول و قواعد شریعتیه تطبیق ایتک قدرتی کوستره مزسه ک، اجتماعانمزه قدر هرشیئی اوروبادن آلملی یز. «ادعاسنده بولونانلره نه دییه بیله جکیز؟

اگر بویوک ملت مجلس عالینسک (شورای افتا) ایله بوکون اورتیه قومق ایسندیکی اساس برعصر اول قومش اولسه ایدی، هیچ شبهه یوق که، بر عصردن بری متهادی مملکتیمزه صوقولان غرب اصوللری، اوروبا قوانین ومؤسسائی کیره مزدی. اک بویوک سوز ارضروم مبعوثی حسین عونى بک افتدینک سوزیدر:

— بی اوروپایه کیتمکدن مستغنی براقیکیز!

حقیقه اسلام علمه ساسی صوکره عصرلرده نابجا تقلید وادینه صابیلر؛ فقه جلیل اسلامک او یوکسکلرکفی، او اینجه لکفی لایقوله تجلی ایتدیره مدیلر؛ اسلام حقوقی حقیقه ایشله تهمدیلر؛ اوروبا حقوقشناسلری نظری، عملی شایان حیرت اثرلر وجوده کتیردکلری حالده بزم علمه ساسر او نابجا تقایسندن آیریه مادیلر. حالبوکه زمان طورمادی، یورودی. اوروبا حقوقی تحصیل ایدن برزمره پیدا اولدی. وبونلر اوراده او قودقلرینی بوراده تطبیقه قالدیشدیلر. بالطبع برهیئت اجتماعیه نک اساسات حقوقیه سی دیگر برهیئت اجتماعیه ده تطبیق اولنه مایه جفتدن بو حرکت تذبذب اجتماعی بی حصوله کتیردی.

بونک نتیجه سیدرکه بر عصردن فضله زماندن بری ملتیمز دومنی قیریلان برکمی کبی طالعملر آره سنده چیرپینوب طوریور، بر درلو ساحل سلامتی بولامیور. اسلامی قانونلر، اسلامی تلقیلر یرینه اوروبا قوانین ومؤسسائی قائم اولمه به باشلادینی زماندن بری دولتمزک حیات سیاسیه سنه طاری اولان بحران ملتک حیات اجتماعیه سنه ده مستولی اولمه به باشلادی واد کوندن اعتباراً بر طاقم امراض اجتماعیه مملکتیمزده یوز کوستردی. متفکرین سیاسیه زمهره سی آره سنده باش کوستردن بو مرض اجتماعی نتیجه سی اولمق اوزره اورتیه چیقان تنظیمات، انقلابات واصلاحات مسئله لری دولتی بوسپوتون کردابه سوق ایتدی. مرضنه شعوری لاحق اولان بر وجودک ایلمک حادثه روحیه سی بقای نفسی حقنده برعقده اشتباهه طوتوله رق فیکرنده توهم، اراده سنده فتور کوسترمک مدعش برخلجان واضطرابه دوشمک اولورکه، بو حال علی الاکثر

اوت ، تنظیماتجیلر بوحقایق هیچ نظر اہمیتہ آلمادیلر ، باشقہ ملئرک قانونلری ، مؤسسہلری مملکتہ کتیرمکله یکی برملت وجودہ کتیرہ بیلہ جکلری ذہابنہ دوشیدیلر ؛ فقط علمہ ، حقایق طبعیہ قارشی اولان بوحرکت مملکتہ فلا کتدن باشقہ برشی کتیرمدی . اکر بوکون ملت بورادہ ملی بر مجلس ، ملی بر حکومت تشکیل ایدوبدہ (هویت ملیہ) سنی محافظہ عزم ایتدیش اولسیدی ، ملتک نہ حریت واستقلال سیاسی قالہ جقدی ، نہ هویت ملیہ سی ! بناءً علیہ بوجاماسک بورادہ تشکلی بالکیز ملتک حیات سیاسیہ کی دکل ، حیات اجتماعیہ سی نقطہ نظرندن دہ فوق المادہ مهم بر حادثہ تاریخیدر . ملت بوحرکتہ کرک استقلال وحریت سیاسیہ سندن وکرک هویت ملیہ سندن ، هویت ملیہ سنی تشکیل ایدن عناصردن برذرہ بیلہ فدا ایدمہ جکینی بوتون جہانہ کوسترمش اولیور .

شوراسی محققات علمیہ دندرکہ عالمہ بوتون موجودات بر تغیر ، وتغیر ایچندہ بر بقا وتوافق عرض ایتکدہ در . ہرشی دائما دیکشور ، تحولدن تحولہ کچور ، بوتحول ایچندہ ینہ بر بقا ، بر توافق ، بروحدت عرض ایدیور . قانون طبیعتک ، یعنی سنۃ اللہک اقتضاسی بودر . بوندہ تبدل یوقدر . (ولن تجدلسنۃ اللہ تبدیلاً)

حیات بشرہ بویلہ در . اودہ ہرآن برتحول وتغیر عرض ایدیور ، هیچ طورمیوب دیکشور . فقط بوتحول ، برتحول مطلق دکلدر ، عینیت وبقای وحدت ایچندہ برتحولدر ؛ یاخود تحول وتغیر ایچندہ بر وحدت عینیت در . بر فرد تحولدن تحولہ کچمک صورتیلہ یاشایوب طورورکن عینیتی ، دوام هویتی محافظہ ایدمہ مدیک صوک برتحول ایلہ عالم امواتہ قاریشیر . بناءً علیہ حیات ، تحولاتسز ، تجدداتسز جریان ایتیورسہ عینیت وتوافقسز هیچ جریان ایدمہ . فردلر ، ضروری وطیبی اولان تحولاتہ برابر هویتلری دہ محافظہ ایدمہ مدکلری تحولات ایلہ عالم امواتہ قاریشیرلر . بودہ سنۃ اللہک ، قانون الہنک مقتضاسیدر . بوندہ تبدل وتحول یوقدر .

ایشتہ حیات دولت وملت دہ بویلہ در . اودہ عینی قانونک تحت تأثیرندہ در . ہانکی دولت اولورسہ اولسون ، طبعی اولہرق معروض قالہ جنی تحولات وتجددات ایلہ برابر عینیتی ، هویتی ضایع ایتدیکی کون صحنہ حیاتدن چکیلش اولور . بناءً علیہ بر دولت ضروری وطیبی اولان تحولات وتجدداتی قبول ایدرکن مطلقا هویت ملیہ سنی ضایع ایتدہ چالیشہ جقدہ . بردوات وملت ایچون عصرک مقتضاسی

امراضک شف وتشمخیصہ واصلاحاتک تطبیقہ عائد لوازمک کرکی کی تمیزینہ مانع اولمقدن خالی قالماز ایشتہ بوحالات روحیہ درکہ اصلاحات علتنہ دوچار اولان زمردی یا کلش بریولہ صایدردی ؛ دولتک کندی بنیہ سنہ موافق تداویدن ذہول ایتدہ درک قوتلی وسالم کوردیکی دولتہ تحسیر وتقلیدہ سوق ایتدی . بناءً علیہ دولت ہرہانکی مؤسسات وقوانینک اصلاحنہ کیریشیشہ ہان ہپسندہ اسکینسی بیقما ویکیسنی تملدن بنا ایتک سوداسنہ دوشمکدن قورتولہ مادی . واقعا بوقفایلہ اسکی دیدیکی کندی ملی قانونلری ، ملی مؤسسہلری بیقیددی ؛ فقط یرینہ قونمق ایستہ ن شی ملتک ، نہ بنیہ اصلیلہ سی ، نہ دہ احوال اجتماعیہ وروحیہ بیلہ مناسبتدار دکلدی . بونک ایچوندہ رکہ (تنظیمات واصلاحات) نامی ویران وویولہ تدوین وتشکیل ایدیلن قانونلر ، مؤسسہلر بحرانی تزیید ایتکدن وملتہ زمردہ مدیرانی آردسندہ کی اوچورومی برآز دہا درینلشہ درمکدن باشقہ بر نتیجہ ویرمدی . بو خصوصہ علمای ملت دہ غریبلاشمق طرفدارلری قدر ، بلکہ دہ اولردن زیادہ مسئلہ در . چونکہ اساسات اسلامیک ہر درلو احتیاجات بشریہ کی کافل اولدیغنی اورتہ قویق واثبات ایتک اولرہ دوشیوردی .

علمای زمانک احتیاجاتی ، علمک ، افکارک ترقینسی نظر دقتہ المادیلر ، اساساتی برافہرق جزئیاتہ اوغراشمقہ باشلادیلر . تنظیماتجیلر ایسہ برملتک ہوتی ، یعنی اصل ثانی ہر درلو مؤثرات خارجیہ ومحیطیک نک تأثیرندن آزادہ برماہیت مستقلہ اولمادیغنی نظر دقتہ المادیلر . تنظیماتجیلر شو حقیقت علمیہ دن تغافل ایتدیلرکہ : ہریت ملیہ : عقائد ، لسان ، عادات وسائرہ کی برطاقم مؤثرات قویہ نک خلاصہ متمثلہ سیدر . ملل واقوام اوزرندہ حکم عینیتی اجرادن هیچ برزمان خالی قالمایان بومؤثرات قویہ ومتسللہ نک حکمدن اسقاطنہ قالدیشمق ، شہہ یوق کہ محالی امکانہ تقریب ایلہ اوغراشمقدر ، وبونک نتیجہ سی خذلان وخسراندہ . بومؤثرات ، کندیسنہ قارشی وقوع بولان ہر درلو حرکاتی شدتہ تدمیرایدہ . بوتون ملئرک ، قوتہ سرفرو ایتکہ مجور اولدقلری بومؤثرات وعواملاک استحقاری هویت ملیہ نک ہویات سائرہ طرفندن افنا وتمثیلہ نتیجہ لیر . برملت کہ کندینسی محافظہ هویت قیدندن آزادہ کورور ، آرتیق آنک ایچون طریق ترقیدہ ، محافظہ استقلال اوغورندہ مجاہدانہ کیریشہ یہ محل یوقدر . چونکہ او ، موجودیت مستقلہ سنی فدایہ راضی اولمش ، کندینسی برغدا کی باشقہ لرینک ددہ اشتہاسنہ عرض ایتمش دیمکدر .

شخصيه سندن انسلاخ ايتديره چك قدر تهلكه لر توليد ايتمشدر. شتون مدنيه نك ماضي، حال واستقبال آره سنده كي آهنگ اتصالي محافظه ايديله مديه كي ايجون يكيدين وضع اولونان احكام، قوانين اصليه مزه آيقرى قالمش، روح اجتماعي به تماس ايدمه ممش، بوسيله مملكتتمزده قانون محقي شريعت محقي قدر تاسس ايدمه ممشدر.

مادام كه بويله در؛ شو حالده تحولات وتجددات ايجنده يورور كن عييت وبقاي هويتى ده محافظه وتامين ايدم بيلمك ايجون قوانين اصليه واصول ثابته مزدن اوزاقلاشماق، قانون ملي ومدنيز اولان فقه جليلمرك زمانك ايجاباته، مصلحتك اقتضاسنه كوره تجلي وانكشافى تامين ايدم چك اسبابه توسل ايله مك بزم ايجون اك اساسلى واك حياتى بر مسئله در. هرا آن تحوالت ايدن شتون ووقايه كوره وضع ايديله چك قانونلرك نظريات فقهيه موجبنجه تحليلات عميقه ايله موقعلرني تعيين ايدم چك كتب فقهيه ميدانه كتيرمك لازمدر. باشقه صورته اسلامى تلقيلرمزى، اسلامى اساسلرمزى ياشانه بيلمك امكانى يوقدر. يوقايدم سويله ديكمز كي قوانين اصليه نك حياتى بو صورته قابلد.

ايشته بو مقصده در كه بويوك ملت مجلس عاليه بو مؤسسه اسلاميه يي بو شكلده وجوده كتيرمشدر. بناء هليه (شوراي افتا) بر هيئت افتايه در. هويت مليه مرك لطرق خللدن محافظه نك يكانه كافي اولان فقه اسلامى يي زمانك ايجاباته كوره تجلي وانكشاف ايتديره چك بر هيئت در.

بو هيئت عاليه نك ماهيتي تعين ايدنجه اورايه انتخاب اوله جق ذواتك حائز اولماسي ايجاب ايدن اهليت، اوصاف علميه كندى كندينه تظاها ايدر. شوراي افتا اعضا لرى حفاظ مسائل اولمقدن زياده دقيق كتاب وسنه، روح شريعت، اقوال ائمه، اقتضاي زمانه ومصالح عبادت واقف ارباب علم واختصاصدن مركب اولميدر. تكرار ايدىورز، بو هيئت معين بر فتوى كتابندن بويله بيلديكي بر مسئله يي تسويد وتبيين ايدم چك بر هيئت دكلدر؛ تغير زمانك، تجدد شتون ومصالحك، ترايد احتياجاك اقتضا ايتديكي احكامى تقرير وتثبيت، حوادث وحوايج اجتماعيه مز ايجنده حصوله كن مدركات جديده مرك آهنگ اتصالي تامين ومذاهب مختلفه اربابى آره سنده نشأت ايدن فقهانك اقوالنى جمع وتاليف ايدمرك بو اقوال ايجنده مصلحت ناسه وروح شريعت توافقي ايدنلرى تميز وتفريق ايدم چك اولان بر هيئتدر.

تدقيقات وتاليفات اسلاميه هيئت علميه سنه كانجه، شرعيه

اولان تحولات وتجدداته تابع اولمق نه قدر لازمه، كندى هويت وعييتنى محافظه ايتمك ده اولسبتده لازمدر. اوندن هيچ بر شئي فدا ايدم مز؛ وايتمه مليدر. عييتنى وبقاي هويتى محافظه ايتمك شرطيه تحولات وتجدداتى قبول ايدر؛ وايتمليدر.

جمعيات بشريده بو عييت وتوافقي افاده وبقاي هويتى تامين ايدن، بونكه برابر نظام تحولاته حاكم اولوب طوران اساسات، جمعيتك قوانين اصليه سيدر. شبه ايتمه مليدر كه شرعك وقانونك قيمتي ثبات وشمولنده در. بونك ايجوندر كه قوانينك تحولات سريعه سى افراك روحنده بر حس استخفاف توليد ايدر. فقط شو مهم نقطه ده خاطرده اولمق لازمدر كه شرع وقانونك قيمتى افاده ايدن بو بقا وثبات، ديكر طرفدن احتياج تحوالت وتجدد عدم كفايه كي بر شائبه ياسدن ده وارسته اولميدر. بناء عليه بر ملت ودولت، عصرك ايجاباتي اولان تحولات وتجدداته تابع اولمق، بونكه برابر هويت مليه سنى ده محافظه ايدم بيلمك ايجون اونك تابع اولدني قوانين اصليه هم ثابت، هم ده تدريجاً نشو ونماي اداره ايتليدر.

ايشته شريعت اسلاميه بو حكمتي متضمن اوله رق اصول ثابت آلنده فروعات جديده سنى تفريع ايدوب كيتمك ايسر. او قدر كه تحولات ايجنده هويتى، عييتنى ادامه ايدم بيلمك ايجون عصردن عصره اوزرادني تحولاتى روحه هضم ايتديره رك كندني تعمير وتجديد ايتجي امت ايجون بر نعمت اوله جنى بعض احاديث شريفه ده خبر ويريلكده در.

قالدى كه قوانين اصليه نك حياتى، ذى حيات ذكار، ذى حيات وجدانلرله قائمدر. يالكز كتاب صحيفه لرينه كومولش قالمش اولان قوانين اصليه بالفعل حياتدن وحياته تاثيردن محرومدر. بو، او قدر بديهيدر كه بونى آكلاماق ايجون (لهم قلوب لا يفقهون بها ولهم عين لا يبصرون بها ولهم آذان لا يسمعون بها) نظم جليله ماصدق اولمق لازمدر. بر ملت ايجون قوانين وشرايع اصليه سنى اهل ايتمك قدر خيبت وخسران اوله ماز.

دولت عثمانيه نك صوك عصر ظرفنده كي احوال عموميه سى تدقيق اولونورسه كورولور كه دائما قوانين اصليه سندن اوزاقلاشمق، اصول ثابت، سنى اهل ايتمك كي شايان اسف بر ضلالت ايجنده چيرپينوب طورمشدر. بونك نتيجه سيدر كه وجوده كتيريلن بوتون قوانين ومؤسسات ملي روح ايله قايناشه مامش، بوسيله دولت وملت متبادى براضطر ايدن قورتولا مامشدر. قوانين شرعيه ومؤسسات اسلاميه نك اهميتدن اسقاطى يوزندن حصوله كن بحران اجتماعى ملقى هويت

و کالت جلیله سنک اسباب موجب لایحه سنک تدقیقندن آ کلاشیله یغه کوره بو هیئت ده باشقه بر نقطه نظر دن یته عینی غایه ، اسلامک نشر و تعالیسنه ، مسلمان مدینتک انکشاف و ترقیسنه ، اسلام هیئت اجتماعیه سنک تمللری ترصینه ، بین الاسلام تعارف حصوله چالیشه جقدر . بو هیئته تودیع اولونان وظائف بونک بر اسلام آقاده میسی ماهیتی حائز اولدیغنی کورتریور . بر کره ، بو هیئت حقایق و معالی اسلامییه نشر ایده جک ؛ ثانیاً اقوام اسلامییه نك احوال اجتماعیه و شئونات دینیله لرینی تدقیق ایده جک ؛ ثالثاً ، مسلمانلرک تربیه دینییه سنه و مزایای فاضله اسلامییه نك انکشافه چالیشه جق .

بونلر او قدر مهم وظیفه لر درکه هیئت بو وظائفی قسماً اولسون ایفایه موفق اولدیغنی تقدیرده بو ملتک اک بویوک خدمتی یامش اوله جقدر . اسلامک بر دین فطری اولدیغنی ، بشریتک تکاملانی استهداف ایتدیکنی دائماً سوبله یوب طور ییوروز . فقط بونلری هر قسم خلقه آ کلایه بیله جکی لسانله ، آ کلایه بیله جکی مسیورنده آ کلاتق لازمدر . کتاب الله یالکیز رافلرده صافلاتق ، برده اولولره اوقونق اوزره نازل اولامشدر . احکامی بیلنوب تطبیق ایدیلک ایچون شرف نازل اولمشدر . اسم مبارکی آ کلدیغنی زمان اک بویوک خضوع و خشوع کورتردیکنیز علیه الصلاة والسلام اقدمزک حیات سنیه لرینی ، او جهان دکر سوزلرینی هر کسه بیلدیرمک اک متحتم وظیفه مزدر . البته حقایق و معالی اسلامییه یالکیز بر صنف مخصوص ایچون دکدر . بونده بوتون خلقک حصه سی واردر . هر کس کندی سوبه سنه ، کندی ادرا کنه کوره نصیبی آلمالیدر . بز شمدی ضلالتده بولونان دیگر دینلر اصحابی ارشاددن واز کچدک ؛ کندی دینزله متدین افراد و اقوامه اسلامک محاسنی ، فضائلی ، معالیاتی آ کلاتق در دنده یز . بو خصوصده مستعجلاً یایلمسی مبرم اولان بعض شیلر واردر . مثلاً بو کون عموم ایچون مختصر بر صورتده قرآن کریمک ترجمه و تفسیرینه پک زیاده احتیاج واردر . بو اک متخصص ذواتدن مرکب بر هیئت مخصوصه طرفندن یازلق و بوتون اسلام لسانلرینه ترجمه اولنق لازمدر . بالاخره ده مفصل بر تفسیر احضار اولونمیدر . بوندن باشقه احادیث صحیحیه یی تفریق ایله ایضاحه همت ایتکده لازمدر . بر طرفدن بونلر حاضر لانیز ایکن دیگر طرفندن ده بر اسلام محیط المعارفی تحریر و نشره باشلامق اک ضروری بر کیفیتدر . اجنیلر طرفندن اسلام قاموسلری نشر ایدیلکده اولدیغنی حالده بزم بویه اک مبرم اولان بر اسلام محیط المعارفدن محرومیتن پک عظیم بر قصور و نقصاندر .

صوکره بر یوزنده موجود ادج ، دوت یوز میلیون مسلمان حقنده کی معلوماتز نه در ؛ بونلر حقیقه وارمی ، یوقی ؟ وار ایسه نرلرده ونه مقدارده بولونیورلر ، حیات اجتماعیه و سیاسیله لری ، احوال اقتصادی و معیشتلری ناصیلدر ؟ اعتقادلری ، دین جلیل اسلامی آ کلایشلری ، صورت تطبیقلری بزه بکزم یورمی ؟ هانکی لسانلرله تکلم ایدیورلر ؟ هانکی دولترک تحت اداره لرند بولنیورلر ؟ بونلری ارشاد و ایقظ ایچون نه کی تدبیرلر اتخا ایتک لازمدر . بین الاسلام تعارف حصولی ، مناسبات تأمین نهیه متوققدر ؟ بونلر هب تدقیق اولونوب بیلنه جک مسائل مهمدر .

صوکره تربیه و فضائل اسلامییه نك انکشافی ایچون آریجه تشکیلاته احتیاج واردر . مثلاً مفتیلر ، واعظلر بو خصوصده اک مهم عامل اوله بیلیر . اونلرک دلاتیله هر طرفده تشکل ایده جک علمی ، اخلاقی هیئتلر فضائل اسلامییه نك حسن محافظه سنه اهتمام ایدرلر .

الحاصل هیئت اجتماعیه من بو علمی هیئتلردن پک مهم خدمتلر بکله مکده در . بویوک ملت مجلسو ، هویت ملیه منی غربیللاشدیرمق ایستین تنظیمات دورینه ، تنظیمات قفاسنه خاتمه چکدی . آرتق اورته ده هیچ بر حائل قالمادی . بیک شو قدر سنه دن بری ملتک روحنده لایزال بر صورتده یرلشمش اولان اسلامی مبدألرینی ، اسلامی تلقیلرینی کمال حریت و سربستی ایله انکشاف ایتدیرمک ، تطبیق ایلک زمان مسعودی کلدی . بر طرفدن بویوک ملت مجلسی بو اساسلر داخلنده چالیشیرکن دیگر طرفدن ملتک هر صنفده کی رهبرلرک ، متفکرلرک ، متخصصلرک عینی غایه نك حصوله بذل مساعی ایتلری لازمدر بو خصوصده اک مهم وظیفه مطبوعاته ترتب ایتمکده در . بو میانده سبیل الرشادده کندی اوموزلرینه یوکلنه ن وظائفک اهمیت مخصوصه سنی تقدیر ایتمکده در . ان شاء الله بو جلدی عزده او وظائفی حقیله ایفایه چالیشه جقدر .

بو کون کرک بوراده ، اسلامک مرکزنده ، کرک دیگر دیار اسلامییه ده مهم تبدلر ، خلاص و استقلاله طوغری مهم حرکتلر توالی ایدوب طور یور . اسلام دولتری ، اسلام ملتلی آره سننده بیکانه لکتر تعارفه ، وحدته منقلب اولویور . مناسبات سیاسی و فکریه باشلا یور . بو غایت مهم بر آن تاریخیدر . بو ضمیمی تماس و مناسبتلری تنظیم ایتک ، اونلره بر شکل مخصوص ویرمک اسلام مطبوعاتک ، اسلام متفکرلرینک اک متحتم وظیفه سیدر . بونک ایچون آسیا و آفریقا ده کی مطبوعات اسلامی

الحاصل سبیل الرشاد یکرمی برنجی جلدینه باشلادیغی بومهم آن تاریخیده یک مهم مسائل مختلفه اسلامیة قارشیسند بولندیغی تقدیر ایتمکدهدر. اولیه مسئله لکه بولنلک حل وتأمینی هم بزی، هم بوتون اسلام عالمی الک مسعود بر دوره اقباله اصعاد ایده جکدر. بالطبع سبیل الرشاد بوخصوصده عهدسینه روشن وظیفه یی کوجنک یتدیکی قدر ایفایه چالیشه جکدر. توفیق الله بکدر.

سبیل الرشاد

—♦—

یکی کلن قوللکسیونلرمن وکتابلرمن *

برنجی جلددن یکرمنجی جلد نهایتنه قدر صراط مستقیم - سبیل الرشاد قوللکسیونی فیائی الی لیرادر. پوسته اجرتی اداره خانه یه عائددر.

دینی درس لک مع پوسته اجرتی برنجی کتابنک برنجی قسمی ۴۱، ایکنجی قسمی ۶۹، اوچنجی کتاب ۹۰ غروشددر. مرحوم برنس سعید حلیم باشانک کلیات آثارینی محتوی اولان (بحرانلرمن) مع پوسته اجرتی ۵۵ غروشددر.

—♦—

اعتذار

کاغذسزلق یوزندن بر قاج هفته سبیل الرشاد انتشار ایده مدی. سپارش اولانان کاغذلرمن کلک اوزره بولونیور. بوسیله بر قاج هفته بها تأخر ایدرسه معذور کورولسی رجا اولنور. § کاغذ تدارک ایتمک اوزره بولونان (کوی خواجہ سی) رفیق مزده ان شالله یاقینده انتشار ایده جکدر.

—♦—

اخطار

ابونه لری ختام بولان ذوات، ارسالاتک دوامی ارزو ایستدکاری تقدیرده، ایونه بدلارینی کوندرملری ایجاب ایدر. § استرداد اولونان مملکتلرده کی اسکی آبونه صاحب لرندن شیمدیکی آدرس لری بیلدیرملری رجا اولونور.

آره سنده اساسی مناسبات تأسیس ایتمک، مبادله افکاری تحت تأمینہ آملق لازمدر. صوکره بوتون اسلام ملتیرینه عائد مسائل عمومیة دینیہ واجتماعیہ یی مذاکره ایتمک اوزره بویوک بر اسلام قونفره سنک انعقادینی ده تأمین ایتمک الزمدر. صوکره اسلام دولتلری آره سنده کی مناسبات سیاسیہ یی اورو با حقوق دول اساساتندن، بزمه خرسیتان دولتلری آره سنده کی مناسباتدن فرقلی بولوندوروق ضروریدر. بونک ایچون اسلام ملتیری، اسلام دولتلری آره سنده کی مناسبات سیاسیہ یی اسلام اساسات حقوقیه و سیاسیہ سینه کوره تنظیم ایتمک، بر حقوق بین الملل اسلامی تدوین ایتمک لازمدر. بوده اسلام مطبوعات ایچون مهم بر ساحتہ تدقیقدر.

صوکره یکی تشکل ایدن وایتمک اوزره بولان بعض اسلام دولتلرینک تشکیلات سیاسیہ لرند کندیلرینی اجنبی اسکال سیاسیہ سینه قابدیرملری ایچون اسلام تشکیلات سیاسیہ سینه و بونک عصر حاضرده نه صورتله تطبیق اولنه بیله جکنه دائر تدقیقات علمیہ ده بولنقد اسلام مطبوعاتنک وظائف مهمه سندن بریدر. اعظم متفکرین اسلامیہ دن مرحوم برنس سعید حلیم باشانک بویحیته دائر کچن جلدیمزده تفرقه ایستدیکمز اثری ایلمک دفعه اولق اوزره موضوع حقنده یازیلش شایان دقت واهمیت برآردر. بووادی علمده تدقیقاتی ایلری کوتورمک لازمدر. اسلام ملتیری آره سنده کی وحدتی تأمین ایدن اساسات اجتماعیہ نک منبعی بر اولدینی کبی اساسات سیاسیہ نک منبعی توحید ایتمکدهده عظیم فائده لر واردر. کذلک فکر و عرفان اعتباریلا ده بین الاسلام بروحوت تأسیسته چالیشمق الزمدر. معارف و افکار خصوصنده یکدیگرینه بوسبتون آیقیری استقامتلر طوتان ملتیر آره سنده وحدتک بقا و دوامی یک کوجدر، بلکه ده برکون وحدتک بوسبتون قیریلسی ملحوظدر. اونک ایچون بین الاسلام یوکسک بر مؤسسه عرفانیہ تأسیس ایتمکده لازمدر. بویله بر اسلام دارالفنون ایچون الک مناسب محل اناطولیدر. عالم اسلامک هر طرفندن کوندریله جک طلبه وپارمایلر بودارالفنون یک معظم بر مؤسسه اسلامیہ اوله بیلیر. بونک تأمینده مطبوعات اسلامیہ ایچون مهم بر وظیفه در. بالطبع بوفکری واجتماعی مناسبات میانده مناسبات اقتصادیہ یی ده اھال ایتمک قطعاً جائز اوله ماز. اھال دکل، بوکا اعظمی اهمیت عطف ایتمک لازمدر. بوخصوص حقنده کچن جلدیمزده متعدد مقاله لر واردی. بویولده نشریاده بولنقد مطبوعاتک وظائف مهمه سندندر.